

## بررسی میزان تأثیر Role Modeling (تأثیر) در آموزش بهداشت دهان و دندان

دکتر سید سعید مظلومی محمودآباد<sup>۱</sup> - دکتر امیر معین تقوی<sup>۲</sup> - دکتر ابوالفضل برخوردار<sup>۳</sup> - دکتر فرهاد علیدوستی<sup>۴</sup>

۱- دانشیار گروه آموزشی مبارزه با بیماریهای دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

۲- دانشیار گروه آموزشی پرودنتولوژی دانشکده و مرکز تحقیقات دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

۳- دانشیار گروه آموزشی بهداشت حرفه‌ای دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

۴- دندانپزشک

### چکیده

**زمینه و هدف:** روشهای مختلفی برای آموزش بهداشت کودکان وجود دارد یکی از روشهایی که کمتر به آن پرداخته شده است **تأثیر** می‌باشد. هدف از این مطالعه بررسی میزان تأثیر این روش آموزشی بر بهداشت دهان و دندان دانش آموزان دختر مقطع ابتدایی شهر یزد بوده است.

**روش بررسی:** این مطالعه نیمه تجربی به روش قبل و بعد و زمان اجرای آن نیمه دوم سال ۸۳ بود. این بررسی روی دویست دانش آموز دختر مقطع ابتدایی انجام گردید. در هر منطقه شهر، یک دبستان و در هر دبستان به صورت خوشه‌ای از هر یک از مقاطع یک کلاس بیست نفری انتخاب گردید. روش جمع‌آوری اطلاعات، پرسشنامه‌ای بود که قبل و بعد از اجرای تأثیر میزان آگاهی، نگرش و عملکرد دانش آموزان به وسیله آن سنجیده شد. از آزمونهای آماری *Chi-Square*، *Wilcoxon* و بسته نرم افزاری *SPSS* برای مقایسه نتایج قبل و بعد از آموزش استفاده گردید.

**یافته‌ها:** نتایج نشان داد که به طور کلی تأثیر در افزایش آگاهی، نگرش و عملکرد دانش آموزان در مورد بهداشت دهان و دندان مؤثر بوده است. تأثیر تأثیر به ترتیب بر آگاهی دانش آموزان بیشتر از نگرش و بر نگرش آنها بیشتر از عملکرد بود. ( $P < 0/0001$ ) در مورد رابطه سواد مادر با میزان آگاهی، نگرش و عملکرد دانش آموزان در مورد بهداشت دهان و دندان آزمون آماری نشان داد که تنها ارتباط سواد مادر با عملکرد معنادار بوده است. ( $P = 0/021$ )، همچنین نتایج نشان داد که ارتباط معناداری بین مقطع تحصیلی دانش آموز با میزان آگاهی ( $P = 0/020$ )، نگرش ( $P = 0/0001$ ) و عملکرد ( $P = 0/022$ ) وجود دارد، به طوری که در مقاطع بالاتر این مقادیر افزایش می‌یابد.

**نتیجه‌گیری:** نتایج این مطالعه نشان داد که اجرای سناریوی استفاده شده در این بررسی متناسب با مسائل فرهنگی هر منطقه در مدارس سطح شهرستان می‌تواند در جهت ارتقای سطح آگاهی، نگرش و عملکرد دانش آموزان در مورد بهداشت دهان و دندان مورد استفاده قرار گیرد.

**کلید واژه‌ها:** تأثیر- آموزش بهداشت - بهداشت دهان و دندان - دانش آموزان.

پذیرش مقاله: ۱۳۸۸/۴/۲۸

اصلاح نهایی: ۱۳۸۸/۱/۲۶

وصول مقاله: ۱۳۸۷/۱۰/۲

**نویسنده مسئول:** دکتر امیر معین تقوی، گروه آموزشی پرودنتولوژی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد e.mail:Moeentaghavi@mums.ac.ir

### مقدمه

آنان کوشش شده، آموزش مردم در سطح وسیع و تنظیم رژیم غذایی مناسب برای کودکان بوده است. (۲) مکانیسم ایجاد پوسیدگی دندان و بیماریهای پرودنتال به شدت تحت تأثیر عادات و شیوه زندگی افراد قرار می‌گیرد و در حقیقت هدف از آموزش بهداشت تغییر عادات مضر یک

دهان آینه بدن است و دندانها اصلیترین اجزای دهان می‌باشند، اعمال دندانها به طور کلی شامل: جویدن، تکلم، زیبایی و حفاظت از بافتهای نگهدارنده دندانهاست. (۱) اولین مسئله‌ای که در کشورهای پیشرفته و موفق در زمینه کنترل پوسیدگی دندان مورد توجه قرار گرفته و در اجرای

آموزان در مورد بهداشت دهان و دندان بود. برای هر گروه نه سؤال و کل پرسشنامه دارای ۲۷ سؤال سه یا چهار جوابه بود. روایی پرسشنامه با نظرسنجی از متخصصان شامل سه متخصص دندانپزشکی، آموزش بهداشت و آمار تأمین شد و پایایی آن نیز از طریق آلفای کرونباخ ( $\alpha = 0/8$ ) تأمین گردید. به هر دانش آموز و پرسشنامه مربوطه یک کد داده شد تا اطلاعات در هر دو مرحله حفظ شود. برای آنکه دانش آموزان از دانسته‌های یکدیگر استفاده نکنند در گروه‌های پنج نفری و جدا از یکدیگر قرار گرفتند و پرسشنامه‌ها بین آنها توزیع شد و با دقتی خاص اطلاعات در چند جلسه توسط کارشناسان آموزش بهداشت مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند تا مشخص شود دانش آموزان در چه مواردی به آموزش بیشتری احتیاج دارند و در نوشتن نمایشنامه بیشتر روی چه موضوعی تأکید شود و علاوه بر این، مهمترین مطالب کدامند تا در ابتدای نمایشنامه که گیرندگی و تأثیرگذاری آن بالاتر از دقایق بعدی است آورده شوند. به این ترتیب به مطالبی که دانش آموزان کمترین پاسخ را داده بودند بیشتر بها داده شد و در نوشتن نمایشنامه این مطالب در ابتدا قرار گرفتند.

سناریوی تهیه شده برای اجرای بیست دقیقه‌ای نوشته شده بود که بعد از آماده شدن نمایشنامه چهار نفر از دانش آموزان دختر کلاس‌های چهارم و پنجم دبستان شهید بستانی جهت اجرای آن انتخاب شدند. یک نفر به عنوان دندانپزشک و سه نفر به عنوان بیمار که هر کدام یک گروه از مشکلات را بیان می‌کردند. بیمار اول نقش انتقال آگاهی در خصوص بهداشت دهان و دندان را به عهده داشت، بیماران دوم و سوم ارتقای نگرش و عملکرد دانش آموزان را به عهده داشتند. هر بیمار با مراجعه به دندانپزشک و طرح مشکل خود در واقع مشکلات دانش آموزان را مطرح کرده و دندانپزشک به آنها پاسخ می‌داد. نمایشنامه در یک رده اجرا شد و صحنه اصلی نمایش، مطب یک دندانپزشک زن بود. در این نمایشنامه طریقه استفاده از نخ دندان و طرز استفاده صحیح از مسواک توسط دانش آموزان آموزش داده می‌شد. سناریوی این نمایشنامه توسط متخصص دندانپزشکی و چند متخصص هنرهای نمایشی مورد بازخوانی و اظهار نظر قرار گرفته بود. دانش آموزان انتخاب شده برای اجرای نمایش به مدت یک ماه زیر نظر دندانپزشک و متخصص

فرد در جهت تثبیت عادات نیکوست. (۳-۶)، این تغییر رفتار در کودکان باید با روشهای متناسب با این سنین آموزش داده شود. یکی از روشهای آموزشی که در خصوص آن مطالعه زیادی صورت نگرفته است به کارگیری تئاتر می‌باشد. تئاتر یک هنر ارتباطی است که پیام را رساتر از هر رسانه ارتباطی دیگر می‌تواند بیان کند. (۷)، در بین اقشار مختلف یک جامعه، گروههای آسیب پذیر در اولویت قرار دارند و در بین گروههای آسیب پذیر، کودکان به خصوص در سنین دبستان به جهت دارا بودن مخلوط دندانهای شیری و دائمی در اولویت قرار می‌گیرند. نتایج مطالعات گوناگون در خصوص آگاهی بهداشت دهان و دندان دانش آموزان دوره دبستان نشان داده است که اکثریت آنها از علائم بیماریهای لثه و نقش مواد غذایی بر پوسیدگی دندانها آگاهی کافی نداشته و با آموزش بهداشت دهان و دندان از طریق نمایش، این آگاهی در آنها به میزان قابل توجهی بالا رفته است. (۸)

هدف از انجام این مطالعه بررسی تأثیر استفاده از تئاتر آموزشی بر آگاهی، نگرش و رعایت بهداشت دهان و دندان دانش آموزان دختر مقطع ابتدایی شهر یزد بوده است.

### روش بررسی

نوع مطالعه نیمه تجربی به روش قبل و بعد و زمان اجرای آن نیمه دوم سال ۱۳۸۳ بوده است. تعداد کل نمونه‌های انتخاب شده دویست نفر بود. نمونه‌ها باید طوری انتخاب می‌شدند که از یک منطقه خاص نبوده و از هر گروه و اقشار جامعه در نمونه‌ها موجود بوده و در اصل این دویست نفر دانش آموز نماینده تمام دانش آموزان دختر مقطع ابتدایی شهر یزد باشند. لذا جامعه شهری یزد به دو منطقه بالا و جنوب شهر تقسیم شدند و کلیه مدارس ابتدایی موجود در سطح شهر به گونه‌ای تقسیم شدند که در این دو گروه قرار گرفتند. یک گروه دارای وضعیت اقتصادی اجتماعی و فرهنگی خوب و گروه دیگر در نقطه مقابل قرار داشتند. از بین کلیه دبستانها دو دبستان به صورت تصادفی و از هر مدرسه صد نفر در قالب پنج کلاس از مقاطع اول تا پنجم (بیست نفر از هر کلاس) انتخاب شدند. جمع‌آوری اطلاعات به وسیله پرسشنامه صورت گرفت که حاوی سه گروه سؤال جهت سنجش میزان آگاهی، نگرش و عملکرد دانش

هنرهای نمایشی تمرین کردند. همچنین جهت اجرای علمی، این نمایشنامه قبل از اجرای اصلی برای یک گروه نمونه اجرا شده بود. سپس در یک روز خاص به پیشنهاد کارشناسانی که نمایشنامه را مطالعه کرده بودند، دویست نفر دانش‌آموزی که مورد ارزشیابی اولیه قرار گرفته بودند در دبستان شهید بستانی گردآوری شدند و نمایشنامه برای آنها اجرا گردید و بعد از ۱۵ روز به وسیله همان پرسشنامه اولیه میزان اطلاعات کسب شده مورد ارزشیابی قرار گرفت. مجدداً برای جلوگیری از نتایج کاذب دانش‌آموزان در گروه‌های پنج نفری و جدا از یکدیگر نشانده شده و پرسشنامه را تکمیل کردند. کلیه پاسخها در کامپیوتر وارد شده و نمره‌دهی شدند و نمرات مربوط به آگاهی، نگرش و عملکرد در دو مرحله با استفاده از آزمون آماری Wilcoxon مقایسه شدند. برای بررسی ارتباط نمرات کسب شده مادران با سواد از آزمون Chi-square استفاده شد کلیه محاسبات با نرم افزار SPSS مقایسه گردیدند.

#### یافته‌ها

در این بررسی میانگین سنی نمونه‌های مورد بررسی ۹/۲ سال (با انحراف معیار ۰/۰۲) بود از مجموع دویست دانش‌آموز، ۱۵ نفر برابر ۷/۵٪ دارای مادران بی سواد و ۱۵ نفر معادل ۷/۵٪ دارای مادرانی با سواد در حد خواندن و نوشتن بودند. مادران ۳۶ نفر برابر ۱۸٪ مدرک سیکل و مادران ۴۵ نفر معادل ۲۲/۵٪ سواد در سطح دبیرستان داشتند. ۸۹ نفر برابر ۴۴/۵٪ نیز دارای مادرانی بودند که سواد دیپلم و بالاتر از دیپلم داشتند.

بعد از اجرای نمایش نمره آگاهی دانش‌آموزان از مجموع ۱۸ نمره،  $2/28 \pm 15/64$  به دست آمد که این رقم قبل اجرای آن  $2/46 \pm 10/74$  گزارش شده بود. نمره نگرش دانش‌آموزان نیز از مجموع ۲۷ نمره در ابتدای مطالعه  $10/48$  به دست آمد که در پایان به  $16/14$  ارتقا یافت. به عنوان نمونه در پاسخ به این سؤال که (به نظر شما رعایت بهداشت دهان و دندان چه میزان در سلامت انسان مؤثر است) قبل از نمایش تنها ۱۹/۴٪ پاسخ (خیلی زیاد) داده بودند که این میزان بعد از اجرای تئاتر به ۳۷/۲٪ رسید. (جدول ۱) نمره عملکرد دانش‌آموزان نیز از مجموع ۱۸ نمره قبل از اجرای تئاتر  $7/84$  بود که در پایان به  $9/12$  افزایش یافت. قبل از

اجرای تئاتر بیشتر از ۹٪ دانش‌آموزان مسواک نمی‌زدند در حالی که این میزان بعد از اجرای نمایش به ۲٪ کاهش یافت. (جدول ۲) در مجموع میزان آگاهی در پایان مطالعه  $45/6\%$  و میزان نگرش  $27\%$  تغییر کرد. بررسی رابطه سواد مادر با میزان آگاهی، نگرش و عملکرد دانش‌آموزان در مورد بهداشت دهان و دندان نشان داد که دانش‌آموزان دارای مادران بی سواد از آگاهی، نگرش و عملکرد کمتری نسبت به دانش‌آموزان دارای مادران باسواد برخوردار هستند. آزمون آماری نشان داد که ارتباط سواد مادر تنها با عملکرد دانش‌آموزان معنا دار بوده است. ( $P=0/021$ ) همچنین نتایج نشان داد که ارتباط معناداری بین مقطع تحصیلی دانش‌آموز با میزان آگاهی، نگرش و عملکرد وجود دارد، به طوری که در مقاطع بالاتر این ارتباط قویتر گردید. در مجموع نتایج این بررسی نشان داد که به طور کلی تئاتر بر آگاهی، نگرش و عملکرد دانش‌آموزان در مورد بهداشت دهان و دندان مؤثر بوده است. ( $P<0/001$ )

#### بحث

همان‌طور که نتایج این مطالعه نشان داد تأثیر تئاتر بر آگاهی، نگرش و عملکرد دانش‌آموزان در مورد بهداشت دهان و دندان مثبت بوده است. مطالعه Nemati و همکاران در دانش‌آموزان ۶-۱۲ ساله مدارس شیراز در ارتباط با مسواک زدن نشان داد که با آموزش بهداشت دهان و دندان و روش مسواک زدن از طریق نمایش عملی، عملکرد دانش‌آموزان  $18\%-22\%$  افزایش نشان داد. (۹)

تئاتر یک هنر نمایشی است و هر نمایش دارای یک سری ویژگیهای خاصی است که مخاطب را به سوی خود جذب می‌کند و قبل از این که مطلبی را به او آموزش دهد در پراکندن اوقات فراغت بیننده مؤثر واقع می‌شود. (۱۰)، هر فرد یا بیننده دوست دارد که نمایش را ببیند و از آن لذت ببرد. پس این یک میل باطنی است که هر جا نمایشی وجود دارد فرد به سوی آن گرایش پیدا می‌کند. زیرا در تئاتر یک نفر گوینده محض یا شنونده محض نیست. تئاتر شبیه زندگی کردن است و حرکتهای همراه آن به مشابه زندگی واقعی عرضه می‌شود. (۱۱)، در سخنرانی فرد تنها گوش می‌دهد و در چند دقیقه اول در مورد مسائلی که به گوش او می‌رسند فکر می‌کند، ولی با گذشت زمان فکر او دیگر به فعالیت ادامه

جدول ۱: توزیع فراوانی و درصد وضعیت پاسخ به گزینه‌های نگرشی تأثیر رعایت بهداشت دهان و دندان بر سلامت انسان، کاهش بیماری‌های دهان و دندان و ناراحتی قلبی قبل و بعد از آموزش از طریق تئاتر

| شماره<br>سوال | متغیر                                                                                    | میزان پاسخ قبل از اجرای تئاتر |      |       |          |           |      |       |          | میزان پاسخ بعد از اجرای تئاتر |      |       |          |       |      |      |        | آزمونها |  |
|---------------|------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|------|-------|----------|-----------|------|-------|----------|-------------------------------|------|-------|----------|-------|------|------|--------|---------|--|
|               |                                                                                          | خیلی زیاد                     | زیاد | کم    | نمی‌دانم | خیلی زیاد | زیاد | کم    | نمی‌دانم | خیلی زیاد                     | زیاد | کم    | نمی‌دانم | P.V   | Z    |      |        |         |  |
|               |                                                                                          |                               |      |       |          |           |      |       |          |                               |      |       |          |       |      |      |        |         |  |
|               |                                                                                          |                               |      |       |          |           |      |       |          |                               |      |       |          |       |      |      |        |         |  |
| تعداد         | درصد                                                                                     | تعداد                         | درصد | تعداد | درصد     | تعداد     | درصد | تعداد | درصد     | تعداد                         | درصد | تعداد | درصد     | تعداد | درصد |      |        |         |  |
| ۳۷            | به نظر شما رعایت بهداشت دهان و دندان چه میزان در سلامت انسان مؤثر است؟                   | ۱۹/۴                          | ۵۴   | ۲۸/۳  | ۴۲       | ۲۲        | ۵۸   | ۳۰/۴  | ۷۴       | ۳۷/۲                          | ۸۱   | ۴۰/۷  | ۲۶       | ۱۳/۱  | ۱۸   | ۹    | -۷/۴۱۳ | ۰/۰۰۰۱  |  |
| ۳۹            | به نظر شما مراجعه مرتب به دندانپزشک تا چه میزان در کاهش بیماریهای دهان و دندان مؤثر است؟ | ۲۰                            | ۴۴   | ۲۲/۶  | ۴۴       | ۲۲/۶      | ۶۸   | ۳۴/۹  | ۷۷       | ۳۸/۹                          | ۶۸   | ۳۴/۳  | ۲۶       | ۱۳/۱  | ۲۷   | ۱۳/۶ | -۷/۲۹۹ | ۰/۰۰۰۱  |  |
| ۵             | به نظر شما بیماریهای دهان و دندان تا چه میزان در ناراحتی قلبی مؤثرند؟                    | ۲/۷                           | ۱۱   | ۵/۹   | ۵۷       | ۲۰/۸      | ۱۱۲  | ۶۰/۵  | ۳۰       | ۱۵/۴                          | ۹۲   | ۴۷/۲  | ۲۶       | ۱۳/۳  | ۴۷   | ۱۲/۱ | -۸/۹۵  | ۰/۰۰۰۱  |  |

جدول ۲: توزیع فراوانی و درصد وضعیت پاسخ به گزینه‌های عملکردی: مسواک زدن، استفاده از نخ دندان و تعویض مسواک به صورت سه ماهه قبل و بعد از آموزش از طریق تئاتر

| متغیر               | میزان پاسخ قبل از اجرای تئاتر |                  |      |       |      |       |          |       |           |       |      |       |      |       |          |       | میزان پاسخ بعد از اجرای تئاتر |       |      |       |      |       |          |       |      |       |      |       |      |   |   |  | آزمونها |
|---------------------|-------------------------------|------------------|------|-------|------|-------|----------|-------|-----------|-------|------|-------|------|-------|----------|-------|-------------------------------|-------|------|-------|------|-------|----------|-------|------|-------|------|-------|------|---|---|--|---------|
|                     | خیلی زیاد                     |                  | زیاد |       | کم   |       | نمی‌دانم |       | خیلی زیاد |       | زیاد |       | کم   |       | نمی‌دانم |       | خیلی زیاد                     |       | زیاد |       | کم   |       | نمی‌دانم |       | P.V  |       | Z    |       |      |   |   |  |         |
|                     |                               |                  |      |       |      |       |          |       |           |       |      |       |      |       |          |       |                               |       |      |       |      |       |          |       |      |       |      |       |      |   |   |  |         |
| عملکرد              |                               | تعداد            | درصد | تعداد | درصد | تعداد | درصد     | تعداد | درصد      | تعداد | درصد | تعداد | درصد | تعداد | درصد     | تعداد | درصد                          | تعداد | درصد | تعداد | درصد | تعداد | درصد     | تعداد | درصد | تعداد | درصد | تعداد | درصد |   |   |  |         |
|                     |                               | استفاده از مسواک | ۱۳۷  | ۶۹/۵  | ۱۹   | ۹/۶   | ۴۱       | ۲۰/۸  | ۳         | ۱/۵   | ۱۸۶  | ۹۳    | ۴    | ۲     | ۱۰       | ۵     | ۰                             | ۰     | ۰    | ۰     | ۰    | ۰     | ۰        | ۰     | ۰    | ۰     | ۰    | ۰     | ۰    | ۰ | ۰ |  |         |
| استفاده از نخ دندان | ۱۷                            | ۸/۶              | ۱۴۵  | ۷۳/۲  | ۳۶   | ۱۸/۲  | ۲        | ۱     | ۱۰۶       | ۵۳    | ۶۰   | ۳۰    | ۳۴   | ۱۷    | ۲        | ۰     | ۰                             | ۰     | ۰    | ۰     | ۰    | ۰     | ۰        | ۰     | ۰    | ۰     | ۰    | ۰     | ۰    |   |   |  |         |
| تعویض به موقع مسواک | ۴۲                            | ۲۱/۳             | ۱۳۸  | ۷۰/۱  | ۱۷   | ۸/۶   | ۳        | ۱/۵   | ۱۱۳       | ۵۶/۸  | ۷۷   | ۳۸/۷  | ۹    | ۴/۵   | ۱        | ۰/۵   | ۰                             | ۰     | ۰    | ۰     | ۰    | ۰     | ۰        | ۰     | ۰    | ۰     | ۰    | ۰     | ۰    |   |   |  |         |

می‌تواند تأثیرات فوق العاده‌ای در ارتقای نگرش و عملکرد آنها داشته باشد. (۱۳)

اعتقاد بر این است که تکنیک تئاتر از طریق ایجاد یک تجربه مؤثر باعث یادگیری می‌گردد. (۱۴-۱۵)، در مورد تأثیر تئاتر بر نگرش نیز، تحقیق انجام شده در استرالیا نشان داد که این هنر می‌تواند باعث تغییر در نگرش دانش آموزان پیرامون بهداشت دهان و دندان و همچنین تغییر در عادات دانش آموزان گردد. (۱۳)

نتایج مطالعه حاضر نشان می‌دهد که بیشترین تأثیر تئاتر بر آگاهی دانش آموزان مقطع اول و دوم ابتدایی بوده است که با نتایج تحقیق Bourke کاملاً هماهنگی دارد. (۱۳)

در مطالعه حاضر با آموزش از طریق تئاتر عملکرد دانش آموزان در خصوص مسواک زدن از ۶۷/۵٪ به ۹۳٪ رسید که با نتایج مطالعه نعمتی و همکاران همخوانی دارد. در پژوهش مذکور با آموزش از طریق نمایش عملی

نداده و فرد تنها گوش می‌دهد و بعد از چند دقیقه او حتی دیگر گوش هم نمی‌دهد و ذهن او به سوی مطالب دیگر متمایل می‌شود ولی در تئاتر این گونه نیست و هر چه نمایش پیش می‌رود تماشاگر بیشتر به آن دقت می‌کند. (۷) تأثیر مثبت تئاتر بر آگاهی، نگرش و عملکرد دانش آموزان در مطالعات محدودی تأیید شده است. (۱۲-۱۳)، Bourke در کشور استرالیا نشان داد که تئاتر می‌تواند باعث افزایش آگاهی دانش آموزان پیرامون نقش پلاک و مواد غذایی حاوی قند در ایجاد پوسیدگی دندان و همچنین استفاده از خمیر دندانهای حاوی فلوراید و نقش آنها در کاهش پوسیدگیهای دندان گرد. نتایج دیگری که این محقق به دست آورده است عبارتند از:

الف) آموزش بر دانش آموزان دوره دبستان مؤثر است.  
ب) تئاتر تأثیر بسیار خوبی بر دانش آموزان دبستانی دارد  
ج) آموزش بهداشت دهان و دندان از طریق تئاتر آموزشی

هنرهای نمایشی استفاده کرد تا تأثیرات آن بیشتر باشد.

### نتیجه‌گیری

بر اساس نتایج این مطالعه تئاتر می‌تواند به عنوان یکی از استراتژی‌های آموزش بهداشت در دانش آموزان مقطع ابتدایی مورد استفاده قرار گیرد.

### تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله از زحمات همکاران محترم، سرکار خانمها مژده اژدری، معصومه عباسی شوازی و مریم فلاحتی تشکر و قدردانی می‌گردد.

توانستند میزان مسواک زدن نمونه های خود را از ۱۲/۶٪ به ۲۲٪ برسانند. (۹)

سناریوی آموزشی تهیه شده در این مطالعه می‌تواند متناسب با مسائل فرهنگی هر منطقه در سایر مدارس سطح شهر نیز مورد استفاده قرار گیرد و از این طریق آگاهی، نگرش و عملکرد دانش آموزان در مورد بهداشت دهان و دندان افزایش یابد.

همچنین نتایج این مطالعه تأیید کرد که در دانش آموزان به خصوص در سنین پایینتر جهت آموزش مطالبی که نیاز به آموزش عملی دارند به جای استفاده از روش سخنرانی یا جزوه‌های آموزشی می‌توان از روشهای جذابتری نظیر

## REFERENCES

- Demertzi A, Topitsoglou V, Muronidis S. Caries prevalence of 11.5 year-olds between 1989 and 2001 in a province of North-Eastern Greece. *Com Dent Health*. 2006 Sep; 23(3): 140-146.
- Smiech-Slomkowska G, Jablonska-Zrobek J. The effect of oral health education on dental plaque development and the level of caries-related *Streptococcus mutans* and *Lactobacillus spp.* *Eur J Orthod*. 2007 Apr; 29(2): 157-160.
- Woolley JM. Changing oral hygiene attitudes and habits. *Int Dent J*. 1980 Sep; 30(3): 249-256.
- Poutanen R, Lahti S, Hausen H. Oral health-related knowledge, attitudes, and beliefs among 11 to 12-year-old Finnish schoolchildren with different oral health behaviors. *Acta Odont Scan*. 2005 Feb; 63(1):10-16.
- Antonio AG, Kelly A, Valle DD, Vianna RB, Quintanilha LE. Long-term effect of an oral health promotion program for schoolchildren after the interruption of educational activities. *J Clin Pediatr Dent*. 2007Fall; 32(1); 37-41.
- Haghighi F, Heydarnia A, Aghamollaei T. [Evaluation of effect of oral hygiene education on health performance of Baft junior high school boy students]. *J of Islamic Dent Assoc*. 1997 Spring & Summer; 9(1,2): 45-51. (Persian)
- Martin S. What is a play? Translated by: Taavoni SH. Tehran: Namayesh Publications, 1379, 8-25.
- Vignarajah S. Oral health knowledge and behaviors and barriers to dental attendance of school children and adolescents in the Caribbean island of Antigua. *Int Dent J*. 1997 June; 47(3): 167-172.
- Nemati S, Seyrafi M, Keshavarzi ronizi N. [Epidemiologic evaluation of gingival status and oral health in 6,12 and 15 years students of Shiraz]. *Mashhad Dent J*. 1997 Spring & Summer; 21( 1,2) : 88-96. (Persian)
- Stiman GK. Education and theater. Translated by: Mehrabadi H. Tehran: Soroush Publications; 2001, 11-15.
- Hilton J. Link to the newscience of theater. *J Namayesh*. 2002; 5(56): 42-45.
- Griffiths D, Whitehouse NH. tooth talk. An experiment in the use of theatre in dental health education. *Br Dent J*. 1978 Feb; 144(3): 85-86.
- Bourke LF. The use of theatre in dental health education . *Asut Dent J*. 1991 Aug; 36(4): 310-1.
- O'toole J. Theatre in education: New objectives for theatre New techniques in education, London: Hodder and Stoughton; 1976, 20-50.
- Lyon P. A model of teaching and learning in the operating theatre. *Med Educ*. 2004 Dec; 28(12): 1278-1287.